

УКРАЇНА
ВИЩА РАДА ПРАВОСУДДЯ
ЧЛЕН ПЕРШОЇ ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ПАЛАТИ
РОЗВАЛЯЄВА ТЕТЯНА САМУЇЛІВНА
УХВАЛА

31 березня 2021

Київ

1803/0/18-21

Член Першої Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя Розваляєва Тетяна Самуїлівна, здійснивши попередню перевірку дисциплінарної скарги Запорізької обласної прокуратури стосовно судді Заводського районного суду міста Запоріжжя Сінельніка Руслана Васильовича,

встановила:

до Вищої ради правосуддя 25 лютого 2021 року за вх. № 163/0/13-21 надійшла дисциплінарна скарга Запорізької обласної прокуратури (далі – також Прокуратура) в особі її керівника Приходька В.В. на неналежну поведінку судді Заводського районного суду міста Запоріжжя Сінельніка Р.В. під час розгляду кримінального провадження за обвинуваченням Анісімова Є.О. у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених частиною першою статті 255, частиною п'ятою статті 191, частиною третьою статті 209, частинами другою, четвертою статті 189, частиною першою статті 263-1, частиною першою статті 263 Кримінального кодексу України (далі – КК України), Гречковського А.А. у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених частиною третьою статті 15, частинами другою, четвертою статті 189, пунктами 7, 13 частини другої статті 115, частиною першою статті 307 КК України, та Бондаренко О.В. у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого частиною четвертою статті 189 КК України (справа № 335/3706/19).

Прокуратура у скарзі зазначає, що суддею Сінельніком Р.В. безпідставно заявлено самовідвід від участі у розгляді вказаної справи. В заяві про самовідвід суддею не зазначено підстави своєї упередженості та не зазначено, у чому саме буде полягати його упередженість у цій справі. Фактично у вказаній заяві суддя констатує факт трудових відносин між ним та потерпілим, проте, на переконання Прокуратури, знайомство судді з будь-якою особою у кримінальному провадженні не є підставою для заявлення самовідводу без обґрунтування його причин.

Прокуратура стверджує, що суддя Сінельнік Р.В. зловживає своїм правом на самовідвід, щоб усунути від розгляду кримінального провадження, такі дії

судді також призводять до безпідставного затягування розгляду справи, що, відповідно до підпункту «д» пункту 1, пункту 2 частини першої статті 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» є підставою для притягнення судді до дисциплінарної відповідальності.

Відповідно до протоколу автоматизованого розподілу справи між членами Вищої ради правосуддя вказану скаргу передано для проведення попередньої перевірки члену Вищої ради правосуддя Розваляєвій Т.С.

Статтею 43 Закону України «Про Вищу раду правосуддя» встановлено, що член Дисциплінарної палати, визначений для попередньої перевірки відповідної дисциплінарної скарги (доповідач), зокрема, вивчає дисциплінарну скаргу і перевіряє її відповідність вимогам закону.

За результатами попередньої перевірки дисциплінарної скарги встановлено наступне.

В провадженні Заводського районного суду міста Запоріжжя на розгляді перебуває кримінальне провадження № 335/3706/19, яке відповідно до протоколу повторного автоматизованого розподілу справи від 4 січня 2021 року передано колегії суддів: головуєчий-суддя Марченко Н.В., судді: Сінельнік Р.В. та Яцун О.С.

Цього ж дня, 4 січня 2021 року, суддею Сінельніком Р.В. подано заяву про самовідвід від участі в розгляді вказаної справи. Заява обґрунтована тим, що у період з 6 квітня 2001 року по 4 липня 2002 року він працював на посадах: заступника генерального директора з правових питань ТОВ «Торговий дім «Мегаполіс» та директора з правових питань ТОВ «Торговий дім «Мегаполіс». Керівником вказаного підприємства був Черняк Є.О., який у вказаному кримінальному провадженні є одним із потерпілих, що, як зазначив суддя, може викликати сумнів у його упередженості під час розгляду справи.

Ухвалою Заводського районного суду міста Запоріжжя від 4 січня 2021 року заяву про самовідвід судді Сінельніка Р.В. задоволено. Відведено суддю Сінельнікову Р.В. від участі у розгляді кримінального провадження за обвинуваченням

кримінальне провадження передано до канцелярії суду для виконання вимог статті 35 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України).

У поясненнях на скаргу суддя Сінельнік Р.В. зазначив, що дійсно протоколом повторного автоматизованого розподілу справи від 4 січня 2021 року для розгляду справи № 335/3706/19 визначено колегію суддів у складі головуєчого-судді Марченко Н.В., суддів: Сінельнік Р.В. та Яцун О.С.

Відповідно до пункту 4 частини першої статті 75 КПК України суддя не може брати участь у кримінальному провадженні за наявності інших обставин, які викликають сумнів у його неупередженості.

Згідно пункту 2.5 Бангалорських принципів поведінки суддів, схвалених Резолюцією Економічної та Соціальної Ради ООН 27 липня 2006 року № 2006/23, суддя заявляє самовідвід від участі у розгляді справи в тому випадку, якщо для нього не є можливим винесення об'єктивного рішення у

справі, або в тому випадку, коли у стороннього спостерігача могли б виникнути сумніви в неупередженості судді.

У період часу з квітня 2001 року по 4 липня 2002 року суддя Сінельнік Р.В. працював на посадах: заступника генерального директора з правових питань ТОВ «Торговий дім Мегаполіс» та директора з правових питань ТОВ «Торговий дім Мегаполіс». При цьому керівником ТОВ «Торговий дім Мегаполіс» був Черняк Є.О., який є одним із потерпілих у вказаному кримінальному провадженні.

На підтвердження факту роботи у ТОВ «Торговий дім Мегаполіс» суддею надано витяг з трудової книжки.

Отже, як вказав суддя, вищевикладені обставини та факт його співробітництва під керуванням одного з потерпілих у справі міг викликати сумнів у стороннього спостерігача в неупередженості судді, що стало підставою для самовідводу згідно пункту 2.5 Бангалорських принципів поведінки суддів, тому керуючись статтями 75–82 КПК України ним заявлено самовідвід, який колегією суддів задоволений.

В скарзі зазначено, що за наявними в Прокуратурі відомостями Черняк Є.О. не був керівником ТОВ «Торговий дім Мегаполіс», а був тільки засновником, отже суддя Сінельнік Р.В. не був у підпорядкуванні Черняка Є.О., однак, як зауважив суддя, вказане твердження не відповідає дійсності.

В період роботи Сінельніка Р.В. на вказаному підприємстві генеральним директором ТОВ «Торговий дім Мегаполіс» був Черняк Є.О. На підтвердження зазначеного суддею надано довідку з Головного управління статистики у Запорізькій області, в якій зазначено, що за період з 6 квітня 2001 року по 4 липня 2002 року керівником ТОВ «Торговий дім Мегаполіс» значився Черняк Є.О.

Суддя наголосив, що надання подібного доказу в судовому засіданні не було необхідним, оскільки жоден з учасників судового процесу не оспорював той факт, що керівником ТОВ «Торговий дім Мегаполіс» в той період був Черняк Є.О.

В скарзі також зазначено, що подія та період, який охоплює кримінальне провадження (2011 – 2013 роки) не відносяться до того часу, коли Сінельнік Р.В. працював в ТОВ «Торговий дім Мегаполіс», вчинення злочину також не інкримінується посадовим особам вказаного підприємства, тому, на думку скаржника, суддя Сінельнік Р.В. безпідставно заявив собі самовідвід, з метою уникнути розгляду вказаного кримінального провадження.

Таке твердження суддя також вважає помилковим з наступних міркувань.

Сам по собі факт заявленого самовідводу в кримінальному провадженні не може априорі свідчити про зловживання, оскільки таку заяву розглядає не сам суддя, а колегія суддів або інший суддя, якщо справа розглядається суддею одноособово. Самовідвід, заявлений у цій справі, це фактично повідомлення судді Сінельніка Р.В. іншим учасникам процесу про наявність фактів, які можуть викликати сумнів у сторонніх спостерігачів або учасників процесу в

неупередженості такого судді. Адже факт роботи судді в минулому під керуванням одного з учасників процесу безумовно підлягає обговоренню в судовому засіданні в аспекті можливих підстав для відводу такого судді.

Окрім того, зазначене кримінальне провадження фактично є резонансним. Ще в квітні 2020 року в засобах масової інформації та в мережі Інтернет почали розповсюджувати інформацію, що, нібито: «в Заводський районний суд м. Запоріжжя справа Анісімова попала не просто так, а тому що в ньому працює один із суддів, який розпочинав свою трудову діяльність під керуванням одного із найбільш забезпечених потерпілих...».

Отже, як просив звернути увагу суддя, у суспільства на протязі певного часу штучно створювався імідж упередженості судді Заводського районного суду міста Запоріжжя Сінельніка Р.В., оскільки інші судді Заводського районного суду міста Запоріжжя не мали трудових відносин з учасниками цього процесу. Тому в силу пункту 2.5 Бангалорських принципів поведінки суддів та пункту 4 частини першої статті 75 КПК України він був зобов'язаний подати заяву про самовідвід і повідомити про факт роботи в минулому під керуванням одного з потерпілих, щоб учасники процесу змогли обговорити це питання та висловити свої думки з приводу наявності чи відсутності підстав для відводу судді Сінельніка Р.В.

Крім того, суддя звернув увагу, що прокурор в судовому засіданні проти заявленого самовідводу судді Сінельніка Р.В. не заперечував.

Суддею до пояснень додано документи, на які він посилався.

Відповідно до частини першої статті 75 КПК України слідчий суддя, суддя або присяжний не може брати участь у кримінальному провадженні: якщо він є заявником, потерпілим, цивільним позивачем, цивільним відповідачем, близьким родичем чи членом сім'ї слідчого, прокурора, підозрюваного, обвинуваченого, заявника, потерпілого, цивільного позивача, цивільного відповідача; якщо він брав участь у цьому провадженні як свідок, експерт, спеціаліст, представник персоналу органу пробації, перекладач, слідчий, прокурор, захисник або представник; якщо він особисто, його близькі родичі чи члени його сім'ї заінтересовані в результатах провадження; за наявності інших обставин, які викликають сумнів у його неупередженості;

Право кожного на справедливий розгляд справи незалежним і безстороннім судом закріплено у статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

У своєму рішенні у справі «Фельдман проти України» Європейський суд з прав людини (далі – ЄСПЛ) порушенням статті 6 Конвенції визнав незабезпечення суддею достатніх гарантій для виключення будь-якого розумного сумніву з приводу його безсторонності.

Основним завданням суду, як органу державної влади, здійснюючи правосуддя на засадах верховенства права, забезпечити кожному права на справедливий суд та повагу до інших прав і свобод, гарантованих Конституцією і законами України, а також міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

На думку ЄСПЛ, сумніви в незалежності судді відсутні, коли у «об'єктивного спостерігача» не виникне підстав для занепокоєння з цього питання в обставинах справи, що розглядається (рішення у справі «Кларк проти Сполученого Королівства»). Визначаючи, чи є суд незалежним, ЄСПЛ звертає увагу й на ті зовнішні ознаки незалежності, що можуть стосуватися навіть гіпотетичної можливості впливу на суд. Існування самої лише можливості зовнішнього впливу на суд ЄСПЛ іноді визнає достатнім, щоб поставити під сумнів незалежність суду. ЄСПЛ застерігає, що навіть самі лише сумніви «розсудливого спостерігача» в тому, що суд незалежний та неупереджений, можуть мати певне значення в розумінні забезпечення громадянами права на справедливий суд.

Важливим питанням є довіра, яку суди повинні вселяти в громадськість у демократичному суспільстві (рішення у справі «Ветштайн проти Швейцарії» та рішення у справі «Кастілло Альгар проти Іспанії»).

Вимоги до дисциплінарної скарги передбачені у статті 107 Закону України «Про судоустрій і статус суддів». Зокрема, пунктом 3 частини другої цієї статті передбачено, що дисциплінарна скарга повинна містити, з-поміж іншого, конкретні відомості про наявність у поведінці судді ознак дисциплінарного проступку, який відповідно до частини першої статті 106 цього Закону може бути підставою дисциплінарної відповідальності судді.

Скарга Прокуратури не містить відомостей про наявність у поведінці судді Сінельніка Р.В. ознак дисциплінарних проступків, які відповідно до частини першої статті 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» можуть бути підставою для дисциплінарної відповідальності судді, тому, вважаю, що її слід залишити без розгляду та повернути скаржнику.

Згідно із пунктом 2 частини першої статті 44 Закону України «Про Вищу раду правосуддя» дисциплінарна скарга залишається без розгляду та повертається скаржнику, якщо вона не містить відомостей про ознаки дисциплінарного проступку судді.

Крім того, посилення Прокуратури на те, що дії судді Сінельніка Р.В. призводять до безпідставного затягування розгляду кримінального провадження є необґрунтованими, оскільки за наявності підстав, передбачених статтею 75 КПК України, заявлення самовідводу суддею є не правом, а його обов'язком.

Пунктом 12.4 Регламенту Вищої ради правосуддя передбачено, що скарга залишається без розгляду та повертається з підстав, передбачених статтею 44 Закону України «Про Вищу раду правосуддя», з урахуванням положень статті 107 Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

Відповідно до положень пункту 12.2 Регламенту Вищої ради правосуддя з підстав, передбачених пунктами 1-5 частини першої статті 44 Закону України «Про Вищу раду правосуддя», член Дисциплінарної палати – доповідач постановляє ухвалу про залишення скарги без розгляду, копія якої разом із скаргою направляється скаржнику.

Керуючись статтями 43, 44 Закону України «Про Вищу раду

правосуддя», статтею 107 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», пунктами 12.2, 12.4 Регламенту Вищої ради правосуддя, член Першої Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя

ухвалила:

дисциплінарну скаргу Запорізької обласної прокуратури стосовно судді Заводського районного суду міста Запоріжжя Сінельніка Руслана Васильовича залишити без розгляду та повернути скаржнику.

Ухвала оскарженню не підлягає.

**Член Першої Дисциплінарної
палати Вищої ради правосуддя**

Т.С. Розваляєва